

EL LENGUATGE

El degà

El substantiu *degà* reuneix els significats que en castellà es distribueixen entre les dues formes «deán» i «decano»: quan és qüestió del degà de la catedral, és a dir, el cap del capítol després del prelat, *degà* té com a equivalent castellà la primera de les dues formes indicades, i quan es tracta del membre més antic dels membres d'una corporació o bé del que ha estat elegit o designat per presidir-la o regir-la, el seu equivalent és la forma «decano». Hi ha, però, qui no ho entén així, i volent que el català *degà* sigui l'equivalent exacte del castellà «decano», es troba aleshores amb un significat sense designació (sense significat, dit en termes lingüístics), per a la qual no vacilla a recórrer a la forma «deà» —«el deà de la catedral»—, catalanització arbitrària de la forma del castellà, de la qual haurien de prescindir els seus usuaris.

Que els significats que en castellà es distribueixen entre dos mots s'agrupin en català en un de sol, o bé, enfocat el cas des d'un altre punt de vista, que un mateix mot originari —el mot llatí «decanus»— s'hagi prolongat en castellà en dues formes diferents, mentre que en català no ha donat sinó una única forma, no deixa de desvetllar en algú una curiosa sorpresa, com si ens trobéssim davant un cas excepcional. Obliden el cas tan conegut, per exemple, de *la son*, *el son* i *el somni*, expressions nominals amb significats diferents, que en castellà s'agrupen sota la mateixa denominació, «el sueño», cosa que, certament, no li crea pas cap problema ni cap complex. En el cas que comentem, la forma «deán» prové, segons Coromines, del francès antic «deien» (avui «doyen»), que té com a antecedent la forma llatina «decanus», de què provenen, per via culta l'altra forma del castellà, i per via popular la forma catalana *degà*. S'hauria pogut esdevenir que el castellà posseís també la forma autènticament popular o hereditària, que hauria estat «decano», i el català la forma culta, que hauria estat «deca», però això no s'ha esdevingut i cada llengua s'accontenta amb el que té, sense altres problemes que els que origina la falta d'informació. No són, d'altra banda, infreqüents els casos de duplicació (mot popular i mot savi) existents en una llengua i inexistents en una altra: al costat de la parella «limpio» i «limpido» del castellà, el català només té *limpid*, i al costat de les dues formes *abac* i *opac* del català, al castellà posseix només «opaco».